

formaae at vinde Rigsdagens Billigelse, der har bevæget mig til at foreslaae en mere sammensat og regelbunden Ordning.

Ordføreren (Clause): Udvalget har med ganske faa, til Slutningen af Betænkningen tilføiede Træk betegnet det Forhold, hvortil det selv og dets Forslag staaer til det af Minoriteten fremlagte Forslag. Disse Træk ere i deres Korthed, som jeg troer, tilstrækkeligt angivne, og jeg finder ikke Anledning til at tilføie Noget til yderligere Forklaring og Begrundelse. Der er kun eet Punkt, jeg skal tilføie mig at henlede Opmærksomheden paa, det er Indholdet af § 4, hvor Forslagsstilleren har gjort en særegen Anvendelse af Sognefrihedsloven, paa hvilken der tidligere ikke har været tænkt. Det hedder nemlig: „Hvor ifølge Loven af 4de April 1855 om Løsning af Sognebåndet en Menighedskreds, bestaaende i det Mindste af 100 Communicanter i eet eller flere Sogne, har samlet sig om den af samme valgte Sjaelesørger og oprettet et Menighedsraad, træder dette i samme Forhold til Landemodet, som det i Sognemenighederne oprettede Menighedsraad“. Her konstitueres altsaa et ganske nyt Begreb om Menigheder: at hvorvanshelst 100 Communicanter samle sig om en Sjaelesørger, skulle disse betragtes som en Menighed; der skal kunne oprettes et Menighedsraad, og dette skal indtræde i samme Berettigelse som de ved selve Menighederne valgte Raad. Jeg troer, at dette er et meget væsentligt og i sine Følger meget betænkeligt Fremstridt. Der som en Præst vil, saaledes som flere have Tilbøielighed til, betragte det hele Opland omkring sig som en stor Misfionsmark, vil søge at udvide sin Virksomhed saaledes til alle Sider, da kan han komme til at stode i Midten af en Coloni af smaa Menigheder og Menighedsraad, og der vil saaledes for den enkelte Præst være aabnet en Virksomhed, som jeg ikke tror, man skal ønske fremmet. Iøvrigt vil det være et Ting, som jeg mener, kunne have en klar Indsigt i Forholdet mellem dette Forslag og det andet, og jeg troer ikke at behøve at tilføie Noget videre, for at Thinget kan have en fuldt begrundet Mening om, til hvilket af disse Forslag det har at holde sig.

Jesperen: Ja, jeg kan heller ikke tiltræde det Forslag, der her ligger for fra Udvalgets Minoritet om de udvidede Landemoder. Hvad jeg hovedsagelig har at indvende derimod, er, at det ikke bliver nogen folkelig, og altsaa heller ikke nogen folkefirkelig Repræsentation, fordi Landemoderne fremgaae ikke ved frie Valg. Som Landemoderne nu ere sammensatte, bestaae de af et verdsligt Medlem af den høiere Embedsstand og af Biskopperne, som ere valgte af Kongen, og af Provster, som ere valgte af Biskoppen — det kan man vel i Reglen sige, at de ere, thi det er vel kun undtagelsesviis, at de ikke blive valgte efter Biskoppernes Indstilling. — De ere altsaa ikke folkevalgte, og Provsterne, hvor dygtige Embedsmænd de forresten kunne være, ere dog valgte til at være Provster af ganske andre Hensyn end reent kirkelige. Jeg kan altsaa ikke betragte Landemodet som en folkelig Repræsentation af Folkekirken. Desuden ere Valgene af de øvrige Medlemmer, saaledes som det foreslaaes, at de skulle foregaae, meget ueensartede. Thi „hvor intet Menighedsraad er oprettet“, hedder det, „kan Sognepræsten møde“; men derved kommer der jo et Medlem ind i Landemoderne, som heller ikke er sat der ved folkeligt Valg, men ved den Tilfældighed, at der for et vist Sogn ikke er noget Menighedsraad. Hvad jeg endvidere kan have at indvende, er, at Forslaget ikke har den Clausul, som findes i Forslaget fra Majoriteten, at Landemoderenes Beslutninger i reent kirkelige Sager skulle, forinden de kunne blive til Lov, forelægges Rigsdagen, men at de kunne og skulle forelægges Kongen og saa med Forbigaaelse af Rigsdagen kunne gøres til Lov. Iøvrigt kan jeg henholde mig til Majoritetens Betænkning over Lovforslaget, hvilket jeg rigtignok ikke kan tiltræde. Jeg troer ikke, det er nogen heldig Udvikling af de kirkelige Forhold at tye til udvidede Landemoder, ogsaa af den Grund, at der i Landemoderne allerede findes et Grundlag i deres hidtilværende Sammensætning, der maaskee vil have saamegen Betydning for de Medlemmer, der, som valgte, skulle træde til, at de ligesom kunne føle sig under en Tvang og et Tryk.